

Man föler nu, mere end nogensinde för, Nödvendigheden af at undersøge Jordens indvortes Bygning, i ethvert os tilgjængeligt Land. Vel kan man allerede, under gunstige Forhold, i et enkelt Lands Bygning læse et stort Brudstykke af vor Klodes Udviklingshistorie, men Tingens Natur lærer, og Videnskabens Historie stiller os det klart for Öine, at man kommer til den meest begrændsede Ensidighed, naar man paa en saadan Grundvold forsöger at bygge en Videnskab. Vi maa derfor med Taknemmelighed modtage de Bidrag Videnskabens ivrige Dyrkere, paa besværlige Reiser, hente til dens videre Uddannelse. I det de sammenholde de Love, man af andre Steders Forhold har troet at udfinde, med nye Gjenstande, maa de snart bekræfte tvivlsomme Sandheder, snart berigtige overilede Formodninger, snart opdage os ubekjendte Naturlove; men altid maae de befordre Videnskabens Fremskridt til dens höie Maal.

I afvigte Aar har Selskabet af Doctor *Forchhammer* erholdt en Beretning, hvori han gör Rede for en Deel af de geognostiske Iagttagelser og Undersögelser han i Sommeren 1821 udförte paa Færøerne. Alle Biergarter, der findes paa denne Öegruppe, höre til Trapfamilien, med Undtagelse af enkelte underordnede Kullag. Han gör Forskiel mellem to i deres Udvikling, og sandsynligviis i deres Oprindelse gandske forskiellige Danninger, den ene kalder han den regelrette Trap, den anden den uregelrette. Den förste, der udgiör Hovedmassen af alle Öer, er schichtet i meer eller mindre mägtige Lag. Den bestaaer af 2 Led; Hovedleddet er en Dolerit, en Bjergart, sammensat af Feldtspath og Augit, henhöitil det man för kaldte Grönsteen. Den almindelige Feldtspath er sædvanligen i denne Dolerit meget tydeligt udviklet, Augiten deri-

mod ikkun paa enkelte Steder. Farve og Haarhed ere meget forskiellige, og deres Forandringer synes især afhængige af to Aarsager, nemlig Jernets Ilningstilstand og Massens Sammenhæng. De grønne, brune og røde Farveafændringer bestemmes ved Jernets tvende Ilter og deres Forening. Hvor Sammenhængen er mindre, der findes de lysere Afændringer, og tillige har Stenen der for det meste Mandelsteenstructur. Doleritlaget er sædvanligen fra 50 — 100 Fod mægtigt, men sammensat af afvejlende Lag, af større eller mindre Sammenhæng. Det andet Led i denne Danning er en blød Steenart, der har nogen Liighed med Leerstenen, har røde og brune sieldent grønne Farver; den indeholder chemisk bundet Vand og er sandsynligviis ikkun en Vandforbindelse (et Hydrat) af Doleriten. Dets Lag ere for det meste ikkun 1 — 2 Fod mægtige. Begge Leed vexe med hinanden igjennem hele Dannelsen. Leirringen er bækkenformig, saaledes at Schichterne fra de ydre Öer, Suderöe, Myggenæs, det nordlige Strömöe og Norderöerne falde ind imod Gruppens Midte, men det synes efter Schichternes Fald, som om den östlige Deel af Bækkenet ikke mere er til. Heldningsvinkelen er sieldent større end 5°. Den nyere Deel af denne Dolerit-Dannelse er porphyritisk med glasagtig Feldtspath; den ældre er ikke porphyritisk og findes ikkun paa Suderöe, og Myggenæs. Paa Grændsen af disse to Varieteter af Doleriten findes Kullag, baade paa Syderöe og Myggenæs.

Kullet er indlagt i det Leerstenen lignende Lag, men hvor Kullet forekommer er der foregaaet en Adskillelse af Stenens Bestanddele. Leerstenen er bleven jernfri, og usmeltelig for Blæseröret. Det udskilte Jern er forandret til Forilte, som i Forening med Kulsyre danner den Jernsteen, vi her have kaldet Kuljern-

steen, og *Hausmann* Sphærosiderit. Den forekommer i Nyrer i Selskab med Kullet og Leeret. Allerede i Kullenes Nærhed indeholder Doleriten smaa Nyrer af Sphærosiderit. Paa mange Steder bærer denne regelrette Formation Præg af en dybt indgribende Forstyrning, der synes allerede at have virket under dens Dannelse, og snart viser sig derved at Schichterne sammentrænges og afbrydes (hvilket tydeligst kan iagttages ved Kullet paa Syderöe) snart derved at enkelte Lag antage et brændt Udseende og conglomeratagtig Structur, snart ogsaa ved enkelte udskilte smaa Masser, der i deres Forhold have megen Liighed med Lavastrømme. Disse Forstyringer vise sig især paa den östlige Side af Bækkenet, hvor der efter Leiringsforholdene mangler et stort Stykke for at gjøre Bækkenet fuldstændigt. Paa de fleste andre Steder er Leiringen meget regelbunden. Schichtningen kan forfølges over store Strækninger og giennem mange paa begge Sider dybt indskaarne Dale og Sunde.

Den regelrette Trapp, har Forfatteren især undersøgt paa og i Nærheden af Skiellingfieldet paa Strömöe. Den forekommer her under mærkværdige Forhold, som et meget mægtigt Lag, med søilige Afsondringer. Man kan forfølge det fra Havet, ikke langt fra Norderdal, indtil en Höide af henved 2000 Fod ved Sumfield, og ikke langt fra Skiellingbye findes det igjen ved Havet. Snart ligger det conform med den regelrette Trapp, snart hæver den sig pludseligen under temmelig store Vinkler, snart giennembryder den de regelrette Lag, uden paa mindste Maade videre at forstyrre dem, og danner egentlig Halvdelen af et meget uregelret Bækken, hvis Sider skyde ind under langt større Vinkler end Doleriten, og derfor giennembryde den overalt. Laget har heelt igiennem søilige Afsondringer, der findes intet Leersten Lag forenet dermed, ingen

Mandelsteenstructur. Steenarten er meget mere krystallinisk end ved den regelrette Trap, og synes blot at være sammensat af kornet krystallinisk Feldspath og Titanjernsteen, hvoraf den sidste alligevel udgjör ikkun en meget ubetydelig Deel i Massen.

Philosophisk Classe.

Conferentsraad og Ridder *Schlegel* har i det forløbne Aar endvidere fortsat den Række af Afhandlinger, hvori han viser os hvorledes vore gamle Love have deres Udspring af Folkevillien, og have udviklet sig af Nationens Eiendommelighed. Den i Aar fremlagte Afhandling omfatter de endnu tilbagestaaende Dele af den ældre danske private Ret; nemlig *Söe- og Handelslove, Gildeskraaer, Gaardsretter, adskillige Foreningslove og Præjudicater.*

Særegne gamle danske Söretter haves ikke i Behold, undtagen hertil maatte henføres Jomsvikingernes Love, det berönte af *Vethemann* oprettede *Roeskildske Kaperselskabs Love* o. s. v. I de gamle Provinciallove findes ikkun faa Bestemmelser af dette Slags. I den schleswigske Stadret, og de senere Sönderjydske Kjöbstedsretter træffer man derimod adskillige hidhörende mærkelige Forskrifter. De andre danske Provindsers særskilte Kjöbstædlove ere langt fattigere i denne Materie. Naar man agter paa den danske Söhandels Udstrækning, som Hansestæderne ikke formaaede aldeles at undertrykke, maa man finde det rimeligt, at de Danske Söhandlende og Söfolk maa have fölt Trangen til en Lov liig den Norske *Farmanna - Lagh*, men som er bleven tabt for os ved Indförselen af den Wisbyske Söret. Denne berönte Sölov blev efterhaanden indfört i hele Norden, ligesom *Consolato del*